

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ ТА ОСОБИСТА БЕЗПЕКА»

Кафедра тактичної підготовки

Статус дисципліни: обов'язкова

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Ступінь вищої освіти: магістр

Форма здобуття вищої освіти : заочна

Мова викладання : українська

Навчальний рік : 2025/2026

Форма підсумкового контролю: екзамен

Науково-педагогічні працівники:

Василь ВЕРБОВИЙ – професор кафедри тактичної підготовки

ННІПД НАВС, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

Євген ГУЗЕНКО – доцент кафедри тактичної підготовки ННІПД НАВС, кандидат психологічних наук, доцент

Євген БАКУТИН – старший викладач кафедри тактичної підготовки ННІПД НАВС, кандидат юридичних наук

Богдан ЛІЩУК – старший викладач кафедри тактичної підготовки ННІПД НАВС, кандидат юридичних наук

Профайл викладачів: <https://nnipd.navs.edu.ua/strukturni-pidrozdzili-institutu/kafedri/kafedra-taktichnoyi-pidgotovki/kopiya-zagalni-vidomosti/sklad-kafedri.html>

Контактний телефон: 251-08-88

Електронна адреса: tsp@naiau.kiev.ua

Розклад навчальних занять: згідно розкладу АСУ НЗ

Консультації: Очно:
(відповідно до окремого графіка кафедри)

Онлайн: електронною поштою, пн-пт
9:00 до 16:00

Сторінка дистанційного курсу: : <https://dn.navs.edu.ua/course/view.php?id=999>

Стислий опис навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ризики та загрози виникнення шкідливих і небезпечних виробничих чинників у професійній діяльності фахівців, які здійснюють професійну діяльність у сфері юриспруденції, заходи із забезпечення здорових і нешкідливих умов праці, організація розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань, встановлення причин їх виникнення.

Метою викладання навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі та особиста безпека» є вивчення основних аспектів організації безпечних та нешкідливих умов праці в конкретному підрозділі та організації в цілому, ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями розслідування і обліку нещасних випадків та професійних захворювань, формування професійних навичок ефективного управління охороною праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду.

Тривалість Вивчення навчальної «Охорона праці в галузі та особиста безпека» відводиться 60 годин /2 кредитів ECTS

Форми та методи навчання. Заочна, серія лекцій і практичних занять, самостійна робота здобувачів, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань. Здобувачі мають змогу отримувати індивідуальні консультації. Під час сесії формат очний. Можливий дистанційний (on-line, Moodle) та змішаний формат проведення лекційних занять, поточного та підсумкового контролю.

Форми та методи навчання змішаний (blended learning): робота здобувачів вищої освіти з науково-педагогічними працівниками в аудиторії, самостійної роботи, в режимі он-лайн, відеоконференції, за допомогою скайпу, блогів, чатів, форумів та ін.

Навчальна дисципліна має супровід на офіційному вебпорталі НАВС, чітку структуру, контент, завдання та систему оцінювання.

Система поточного контролю. Поточний контроль успішності здобувачів магістрів – це систематична перевірка знань здобувачів, яка проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до програми, робочої програми, силабусу.

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів, написання самостійних і модульних контрольних робіт.

При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів вищої освіти і вміння застосовувати їх на практиці.

Проміжний контроль передбачає перевірку рівня засвоєння здобувачів вищої освіти теоретичного і практичного матеріалу модулів і здійснення в межах семестру наприкінці планового вивчення навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає два теоретичних питання і задачу.

Пререквізити (Prerequisite). Тактико-спеціальна підготовка, Вогнева підготовка, Спеціальна фізична підготовка, Особиста безпека поліцейського, Поліцейська діяльність.

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання («hard skills»)

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

Програмні результати навчання:

ПРН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни («soft skills»)

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми (програмні компетентності), здобувачі вищої освіти повинні:

Знати:

- поняття, сутність і завдання охорони праці, основні заходи підвищення безпеки праці;
- структуру системи управління охороною праці, її центри та основні функції;
- поняття, сутність та елементи гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу;
- основні групи причин виробничого травматизму і професійної захворюваності, методи їх аналізу, заходи з профілактики;
- особливості розслідування нещасних випадків та професійних захворювань;

Вміти:

- використовувати положення нормативних актів та рекомендації охорони праці для вирішення проблем забезпечення власної та колективної безпеки;
- застосувати теоретичні знання з охорони праці для високопрофесійного виконання службових обов'язків.
- організовувати діяльність службового колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
- впроваджувати ефективний розподіл функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці у службовому колективі;
- надавати допомогу та консультації з практичних питань безпеки праці;
- контролювати виконання вимог охорони праці в організації.
- брати участь та ефективно взаємодіяти у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- приймати рішення, спрямовані на попередження випадків травматизму за матеріалами розслідування конкретного нещасного випадку в установі.

Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Організація управління та нагляду за охороною праці. <i>2 години</i> <i>План</i> 1. Нормативно-правове забезпечення ефективності державного управління	Лекція	Теми рефератів, доповідей: 1. Міжнародні норми в галузі охорони праці. 2. Охорона праці в документах Міжнародної організації праці (МОП). 3. Соціальний діалог як

охороною праці. 2. Основні положення Програми гідної праці МОП для України. 3. Система управління охороною праці (СУОП), її завдання та структура. Тема 2. Особливості умов праці. <i>2 години</i> План: 1. Особливості трудового процесу. 2. Характеристика умов праці в діяльності працівників. 3. Концепт особистої безпеки у практичній діяльності психолога.	Лекція	принцип правового забезпечення охорони праці в Україні. Теми рефератів, доповідей: 1.Юридична регламентація охорони праці осіб, зайнятих у галузі юриспруденції. 2.Структура та організація служб охорони праці. 3. Громадський контроль за станом охорони праці.
Тема 2. Особливості умов праці. <i>2 години</i> 1.Класифікація умов праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. 2.Умови праці працівників юридичних професій, їх особливості. 3.Санітарно-гігієнічні умови праці, їх оцінка і нормування. 4. Психофізіологічні фактори умов праці.	Практичні заняття	Теми рефератів, доповідей: 1. Соціальне страхування від нещасного випадку на роботі та професійного захворювання. 2. Фактор ризику в профілактиці виробничого травматизму. 3. Безпека праці: ергономічні та естетичні аспекти.

5. Естетичні та соціально-психологічні елементи умов праці. 6. Поняття та визначальні чинники особистої безпеки працівника. Тема 3. Вимоги безпеки до обладнання та приміщень. <i>2 години</i> 1. Вимоги до розміщення та планування громадських будинків і приміщень, де відбувається трудова діяльність працівників зайнятих у галузі. 2. Розміщення обладнання та утримання робочих місць. Раціональне планування робочого місця. 3. Забезпечення охорони праці користувачів комп'ютерів. 4. Вимоги до виробничих приміщень та робочих місць, обладнаних ВДТ. 5. Режим праці і відпочинку при роботі з ВДТ 6. Естетика як важливий чинник безпеки праці. Тема 4. Виробничий	Практичні заняття Практичні заняття	Теми рефератів, доповідей: 1. Планування заходів з охорони праці на галузевому рівні. 2. Поліпшення умов праці на постійних робочих місцях за фактором освітлення. 3. Забезпечення електромагнітної безпеки користувачів персональних комп'ютерів. Теми рефератів, доповідей:
--	---	--

травматизм і професійні захворювання, розслідування та облік нещасних випадків <i>2 години</i> 1. Поняття нещасного випадку, ознаки, які характеризують настання нещасного випадку 2. Розподіл виробничого травматизму за причинами, галузями, травмуючими факторами. 3. Особливості травматизму та професійної захворюваності серед працівників Національної поліції. Суб'єктивні та об'єктивні причини травматизму в НПУ. 4. Наслідки виробничого травматизму. Шляхи запобігання травматизму та професійним захворюванням. 5. Поняття та види професійних захворювань. 6. Порядок розслідування та обліку професійних захворювань. 7. Нормативне регламентування підстав та особливостей розслідування та обліку нещасних випадків. 8. Загальне та спеціальне		1. Безпечність експлуатації електрообладнання. 2. Роль службової підготовки у забезпеченні особистої безпеки працівника. 3. Забезпечення особистої безпеки працівників під час виконання роботи.
--	--	---

розслідування нещасного випадку. 9. Обставини, за яких нещасний випадок визнається таким, що пов'язаний з трудовою діяльністю. 10. Обставини, за яких нещасні випадки не визнаються такими, що пов'язані з трудовою діяльністю.		
---	--	--

Індивідуальні завдання

Тема 1. Організація управління та нагляду за охороною праці

1. Нагляд та контроль за охороною праці, його предмет
2. Стадії процесу наглядової діяльності за охороною праці
3. Основні положення Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
4. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці/

Тема 2. Особливості умов праці

1. Найбільш розповсюджені фактори трудового процесу в НІПУ
2. Основні положення Гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.
3. Концепт особистої безпеки у практичній діяльності працівника
4. Компоненти безпеки діяльності працівників

Тема 3. Вимоги безпеки до обладнання та приміщень

1. Електромагнітні поля та електромагнітні випромінювання (ЕМВ):
 - основні джерела випромінювань електромагнітної енергії, їх види
 - особливості комплексно шкідливої дії електромагнітних випромінювань(ЕМВ) на організм людини
2. Заходи захисту від електромагнітних випромінювань (ЕМВ) (організаційні, інженерно-технічні та лікарсько-профілактичні).
3. Охорона праці користувачів ПК для працюючих з персональними комп'ютерами»:
 - вимоги до виробничих приміщень для експлуатації ПК:
 - гігієнічні вимоги до організації та обладнання робочих місць з ПК
 - вимоги до режимів праці і відпочинку при роботі з ПК

Тема 4. Виробничий травматизм і професійні захворювання, розслідування та облік нещасних випадків

1. Теорії виникнення травматизму, їх основні положення
2. Види та причини виробничого травматизму
3. Найбільш травмонебезпечні галузі економіки та види робіт
4. Причини, які призводять до травматизму та загибелі працівників
5. Основні психологічні чинники травматизму та загибелі працівників поліції.
6. Документи, які складаються при проведенні розслідування нещасних випадків.
7. Спеціальне розслідування нещасних випадків (у тому числі поранень).
8. Звітність та інформація про нещасні випадки (у тому числі поранення), аналіз їх причин.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

Електронний відеопосібник, мультимедійні слайди, відеоматеріали.

Основні інформаційні джерела Основна

1. Охорона праці : навч. посіб. / Яремко З. М., Тимошук С. В., Третяк О. І., Ковтун Р. М. ; за ред. З. М. Яремко. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 69 с.
2. Чанишева Г.І. Право на охорону праці. Велика українська енциклопедія. 2020: Право соціального забезпечення / редкол.: М.І. Іншин, (голова), О.М. Ярошенко (заступник голови), Н.М. Хуторян, Г.І. Чанишева, Н.М. Вапнярчук. Київ: «Видавництво Людмила». 2020. С. 578-583.
3. Смирнитська М. Б. Охорона праці в галузі. Ресторанне господарство і торгівля : навч. посіб. Х. : Світ Книг, 2020. 362 с.
4. Безпека особи в умовах ведення бойових дій [Текст] : наук.-практ. посіб. / М. С. Туркот, С. В. Шмаленя, С. О. Харитонов, А. В. Столітній, Г.О. Ганова, О. В. Єні, О. В. Лазукова, О.В. Баулін, І. М. Бевзюк, М. В. Балан та ін. ; за ред. канд. юрид. наук, доц. М. С. Туркота, канд. юрид. наук С. В. Шмалені. – Київ : Норма права, 2023. 184 с.
5. Основи охорони праці [Текст] / Я. О. Серіков, Б. Д. Халмурадов, О. М.Сінгаєвський, К. С. Серікова : підручник. – Київ : ЦУЛ, 2024. – 250 с.

Нормативні акти

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Конвенція МОП № 171 про нічну працю 1990 р. Конвенції та рекомендації МОП, ухвалені Міжнародною організацією праці. 1965-1999. Том II. Женева: Міжнародне бюро праці, 1999. С. 1408-1412.

3. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. Відомості Верховної Ради. 1971. Додаток до № 50. Ст. 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

4. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 49. Ст. 668.

5. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 року № 2136-IX, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>

Додаткова (методичне забезпечення)

1. Березуцький В.В., Березуцька Н.Л., Богодист А.О. Безпека людини у сучасних умовах: Монографія. Харків: ФОП Мезіна В.В., 2018. 208 с.

2. Березуцький В. В. Ризик орієнтований підхід в охороні праці : LAP Lambert Academic Publishing, 2019. 108 с.

3. Державне управління охороною праці. Монографія / Ткачук К. Н., Зеркалов Д. В., Ткачук К. К., Полукаров Ю. О.К.: «Основа», 2013. 348 с

4. Коновалова О.В. Охорона праці. Практикум: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури 2015. 98 с.

5. Чанишева Г.І. Право на охорону праці. Велика українська енциклопедія. 2020: Право соціального забезпечення / редкол.: М.І. Іншин, (голова), О.М. Ярошенко (заступник голови), Н.М. Хуторян, Г.І. Чанишева, Н.М. Вапнярчук. Київ: «Видавництво Людмила». 2020. С. 578-583.

Інформаційні ресурси для вивчення дисципліни

1. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державної служби України з питань праці (Держпраці).

2. <http://www.mns.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС)

3. <http://www.social.org.ua/bibliotek> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань

4. geneva.mfa.gov.ua/ua - Постійне представництво України при відділенні ООН та інших міжнародних організаціях у Женеві

5. <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/index>- Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України

6. www.library.univ.kiev.ua – Наукова бібліотека ім. М.Максимовича

7. <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>– Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія”

8. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України

9. <http://www.nplu.kiev.ua> – Національна Парламентська бібліотека України.

Оцінювання результатів навчання

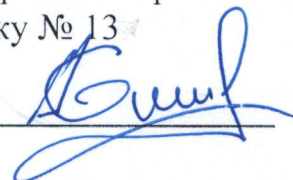
Аудиторна робота (поточне накопичення балів) <i>max 60 %</i>					Підсумковий контроль <i>max 40 %</i>	Підсумкова кількість балів <i>max 100 %</i>
Теми № 1	Теми № 2	Теми № 3	Теми № 4	Самостійна робота	Екзамен	
	5	5	5	45		

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90–100	відмінно	A	відмінне виконання
85–89	добре	B	вище від середнього рівня
75–84		C	загалом хороша робота
66–74	задовільно	D	непогано
60–65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35–59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1–34		F	необхідне повторне вивчення курсу

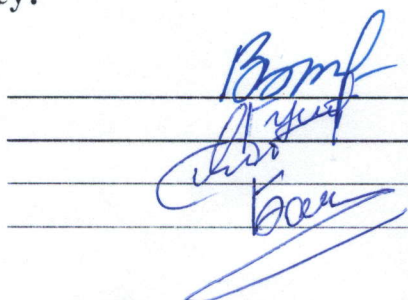
Силабус ухвалено на засіданні кафедри тактичної підготовки
навчально-наукового інституту поліцейської діяльності
Національної академії внутрішніх справ
протокол від 17.07.2025 року № 13

Завідувач кафедри

Олександр КОБЗАР

Підписи авторів силабусу:

Василь ВЕРБОВИЙ
Євгеній ГУЗЕНКО
Богдан ЛІЩУК
Євген БАКУТІН